

Boží smlouvy

Texty na tento týden

Mt 10,22; J 6,29; Dt 28,1–14; Př 3,1–10; Mal 3,7–11; Mt 6,25–33

Základní verš

„Jestliže budeš opravdově poslouchat Hospodina, svého Boha, a bedlivě dodržovat všechny jeho příkazy, které ti dnes udílím, vyvýší tě Hospodin, tvůj Bůh, nad všechny pronárody země. A spočinou na tobě všechna tato požehnání, když budeš poslouchat Hospodina, svého Boha.“ (Dt 28,1.2)

Je pozoruhodné, že Bůh s námi uzavřel smlouvy. Většina z nich je bilaterální (dvoustranná), což znamená, že oběma stranám – Bohu i lidem – vyplývají ze smlouvy určité závazky. Příkladem bilaterální smlouvy je „Jestli ty uděláš toto, pak já udělám tamto.“ Nebo „Já udělám toto, pokud ty uděláš tamto.“

Některé ze smluv, jež Bůh uzavřel s lidstvem, jsou jednostranné. Tyto smlouvy jsou vzácnější: „Udělám to, ať už ty uděláš cokoli, nebo neuděláš nic.“ Zde je několik příkladů:

„... on dává svému slunci svítit na zlé i dobré a déšť posílá na spravedlivé i nespravedlivé“ (Mt 5,45). Ať už cokoli děláme nebo neděláme, můžeme se spolehnout na to, že Bůh nám dá slunce a déšť. (Samozřejmě kromě výjimečných případů, kdy Bůh použije třeba sucho jako trest. Viz například 1Kr 17,1–7.)

Po potopě Bůh slíbil lidstvu i všem živým tvorům, že už nikdy nepřijde další potopa, která by pokryla celou zemi (viz Gn 9,9–16), a to bez ohledu na naše činy.

Bůh také řekl: „Setba i žeň a chlad i žár, léto i zima a den i noc nikdy nepřestanou po všechny dny země“ (Gn 8,22). Roční období budou přicházet a odcházet bez ohledu na to, co budou dělat lidé.

Tento týden se budeme věnovat několika důležitým bilaterálním smlouvám mezi Bohem a jeho dětmi. Modleme se, abychom z Boží milosti dodržovali naše závazky plynoucí ze smlouvy s Bohem.

Osnova lekce

Při studiu této lekce si připomeneme, k čemu se ve vztahu k nám Bůh z lásky smluvně zavázal (i když si to nijak nezasloužíme), ale i to, jakou reakci na tuto milost očekává od nás.

- J 6,29; 1J 5,13: Spasení a naše odpověď víry (neděle)
- Dt 28,1.2.13.14: Milost a naše odpověď poslušnosti (pondělí)
- Př 3,1–12: Jeho dobrota a naše odpověď vděčnosti (úterý)
- Mal 3,6–12: Desátky – naše odpověď věrnosti (středa)
- Mt 6,25–34: Jeho péče a naše odpověď důvěry (čtvrtek)

SMLOUVA O SPASENÍ

*Toto píšu vám, kteří věříte ve jméno Syna Božího, abyste věděli, že máte věčný život. (1J 5,13)
Budou vás všichni nenávidět pro mé jméno; ale kdo vytrvá až do konce, bude spasen. (Mt 10,22)
Ježíš jim odpověděl: „Toto je skutek, který žádá Bůh: abyste věřili v toho, koho on poslal.“ (J 6,29)*

¹⁰*Proto se, bratří, tím více snažte upevňovat své povolání a vyvolení. Budete-li to činit, nikdy neklopýtnete. ¹¹Tak se vám široce otevře přístup do věčného království našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista. (2Pt 1,10.11)*

Osobní studium

Kristova smrt na Golgotě přinesla nabídku života každému člověku, který kdy žil nebo bude žít. Na rozdíl od příslibu ročních období není spasení jednostranné. Bůh je sice každému nabízí jako dar, ale závisí na nás, jak na tento dar zareagujeme. Nesprávné přesvědčení, že každý bude spasen – ať chce, nebo ne, a to bez ohledu na jeho postoj k daru spasení – se nazývá „universalismus“.

Ježíš však jasně učil, že i když zemřel za celé lidstvo, mnozí lidé kráčejí po široké cestě do záhuby a věčné smrti (Mt 7,13.14).

Co říkají následující texty o tom, jak lidé přijímají dar spasení v Ježíši Kristu?

1J 5,13

Mt 10,22

J 6,29

2Pt 1,10.11

Apoštol Pavel chápal dvoustrannou povahu smlouvy spasení. Věděl, že ho brzy popraví, a přestože ho mnozí jeho společníci opustili, s důvěrou napsal svému příteli Timoteovi, že svou část dohody dodržel: „Neboť já již budu obětován, přišel čas mého odchodu. Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokončil, víru zachoval. Nyní je pro mne připraven vavřín spravedlnosti, který mi dá v onen den Pán, ten spravedlivý soudce. A nejen mně, nýbrž všem, kdo s láskou vyhlížejí jeho příchod“ (2Tm 4,6–8).

Pavel vlastně říká: Jsem připraven. Bojoval jsem dobrý boj, dokončil jsem svou životní cestu a zachoval jsem si víru. Přestože odkazuje na to, že splnil svůj díl závazku, bylo mu jasné, že spasení je pouze z víry, nikoli ze skutků zákona. Své skutky nebo úspěchy proto nevnímá jako zásluhy, díky kterým dostává spasení. „Vavřín spravedlnosti“, který na něj čeká, je Ježíšova spravedlnost, kterou si Pavel vírou přivlastnil a držel se jí až do konce svého života.

Aplikace

Přestože je spasení nezasloužený dar, jaký je rozdíl mezi těmi, kteří dar přijímají, a těmi, kteří jej nepřijímají? Co přijetí tohoto daru změní v našem životě?

„JESTLIŽE BUDEŠ OPRAVDOVĚ POSLOUCHAT“

1Jestliže budeš opravdově poslouchat Hospodina, svého Boha, a bedlivě dodržovat všechny jeho příkazy, které ti dnes udílím, vyvýší tě Hospodin, tvůj Bůh, nad všechny pronárody země.

2A spočinou na tobě všechna tato požehnání, když budeš poslouchat Hospodina, svého Boha...

*13Hospodin tě učiní hlavou a ne chvostem, budeš vždycky stoupat výš a neklesneš níž, budeš-li poslouchat příkazy Hospodina, svého Boha, které ti dnes udílím, abys je bedlivě dodržoval. 14Ne-
uchýlíš se napravo ani nalevo od žádného ze slov, která vám dnes prikazuji, tím, že bys chodil za jinými bohy a sloužil jim. (Dt 28,1.2.13.14)*

Osobní studium

Kniha Deuteronomium je záznamem Mojžíšových slov, kterými se loučil s druhou generací Izraelitů po čtyřiceti letech putování pouští. Tato poselství zazněla na moábských rovinách východně od Jericha. Kniha Deuteronomium se také někdy označuje jako „Kniha vzpomínek“.

V této knize Mojžíš popisuje věrné Boží jednání s Izraelem. Vypráví o cestě z hory Sínaj do Kádeš-barneje okraji zaslíbené země a také o vzpouře a čtyřiceti letech putování pouští. Znovu Izraelcům připomněl Desatero a zdůraznil dávání desátků a darů. Ale hlavním cílem Deuteronomia je rada poslouchat Boha a přijímat jeho požehnání. Mojžíš vykresluje Boha jako toho, kdo má schopnosti a ochotu starat se o svůj lid.

Přečti si text Dt 28,1–14. Jaká velká požehnání jsou zaslíbena Izraelcům? Co musí Boží lid udělat, aby je skutečně dostali?

Mojžíš velmi toužil po tom, aby lidé pochopili, že Bůh pro ně připravil úžasná, ba přímo zázračná požehnání. Jeho slova

„Jestliže budeš opravdově poslouchat“ zdůrazňují, že jde o jejich věčný osud. Jedná se také o důležitý projev možnosti svobodné volby člověka. Izrael byl Božím vyvoleným národem, příjemcem velkých požehnání a nádherných zaslíbení. Tato požehnání a zaslíbení však nebyla bezpodmínečná. Bylo třeba je uznat, přijmout a jednat podle Božích požadavků.

Nic z toho, co Bůh od svého lidu očekával, nebylo nesplnitelné. „Tento příkaz, který ti dnes udílím, není pro tebe ani nepochopitelný, ani vzdálený. Není v nebi, abys musel říkat: ‚Kdo nám vystoupí na nebe, vezme jej pro nás a ohlásí nám jej, abychom ho plnili?‘ Ani za mořem není, abys musel říkat: ‚Kdo se nám přeplaví přes moře, vezme jej pro nás a ohlásí nám jej, abychom ho plnili?‘ Vždyť to slovo je ti velmi blízko, ve tvých ústech a ve tvém srdci, abys je dodržoval“ (Dt 30,11–14).

Je třeba také připomenout, že kromě požehnání v textu zaznívají i varování před kletbami, které by je postihly, kdyby Boha neposlouchali (Dt 28,15–68). Je jasně řečeno, jaké by byly následky hříchu a vzpoury.

Aplikace

Co pro tebe znamená „opravdově poslouchat“ to, co ti Bůh říká?

CTI HOSPODINA

¹Můj synu, na mé učení nezapomínej, ať tvé srdce příkazy mé dodržuje. ²Prodlouží ti dny a léta života a přidají ti pokoj. ³Ať tě neopouští milosrdenství a věrnost! Přivaž si je na hrdlo, napiš je na tabulku svého srdce. ⁴Tak najdeš milost a uznání v očích Božích i lidských. ⁵Důvěřuj Hospodinu celým srdcem, na svoji rozumnost nespolehej. ⁶Poznávej ho na všech svých cestách, on sám napřímí tvé stezky. ⁷Nebud' moudrý sám u sebe, boj se Hospodina, od zlého se odvrát'. ⁸To dá tvému tělu zdraví a svěžest tvým kostem. ⁹Cti Hospodina ze svého majetku i prvotinami z celé své úrody! ¹⁰Bohatě se naplní tvé sýpky, moštem budou přetékat tvé kádě. ¹¹Neodvrhuj, můj synu, Hospodinovo kárání, neprotiv se jeho domlouvání. ¹²Vždyť Hospodin domlouvá tomu, koho miluje, jako otec synu, v němž našel zalíbení. (Př 3,1–12)

Osobní studium

Kniha Přísloví nemluví ani tak o tom, co je dobré a co špatné, jako o tom, co je moudré a co ne. Při čtení knihy si člověk uvědomí výhody moudrosti a úskalí pošetilosti.

Jaká zaslíbení se nacházejí v úvodním textu Př 3,1–12? Co jsou „prvotiny z úrody“? Jakou roli hrají v našem vztahu k Bohu?

Bůh od nás chce, abychom ho měli na prvním místě i při správě našeho majetku. Vyjadřujeme tím, že on je vlastníkem všeho a že se o nás stará. Bůh zároveň říká, že dáme-li jej na první místo, pak požehná všechno ostatní. Dát Boha na první místo je činem víry. Projevujeme tím, že důvěřujeme Hospodinu celým svým srdcem. Ukazujeme, že spoléháme na něj, ne na vlastní moudrost. To je mimořádně důležité, protože v životě se odehrává příliš mnoho situací, kterým nerozumíme a nedávají nám smysl.

Ze všeho nejvíc nás k víře v Boha a jeho lásku podněcuje to, co vykonal na kříži.

Ježíš je nejen náš Stvořitel (J 1,1–4) a náš Udržovatel (Žd 1,3), ale také náš Vykupitel (Zj 5,9). Pokud si to uvědomujeme, pak dát Bohu to první ze všeho, co získáme, je to nejmenší, co můžeme udělat.

„Pán si nejen činí nárok na desátek, ale říká dokonce, jak mu má být vyhrazen. Cti Hospodina ze svého majetku i prvotinami z celé své úrody.“ Zjišťujeme, že nemáme nejprve použít své finanční prostředky pro sebe a Pánu přinést zbytek, i kdyby šlo o pocitivý desátek. Boží podíl má být oddělen jako první.“ (RH 10. 11. 1896)

Bůh nám říká, že pokud ho dáme na první místo, naše „sýpky se naplní hojností“ (Př 3,10; ČSP). To ovšem znamená, že se jednoho dne vzbudíme a naše stodoly a sýpky budou zázrakem plné. V životě věřícího člověka to funguje jinak. Bible obsahuje mnoho zásad dobrého správcovství, pečlivého plánování a finanční zodpovědnosti. Naší první a hlavní zodpovědností je věrnost v tom, k čemu nás Bůh povolává.

Aplikace

Jak se můžeme naučit důvěřovat Bohu a jeho zaslíbením i v době finančních potíží a problémů, když i přes naši věrnost zůstávají naše „sýpky“ prázdné?

SMLOUVA O DESÁTCÍCH

⁶ „Já, Hospodin, jsem se nezměnil, ani vy jste nepřestali být syny Jákobovými. ⁷ Už za dnů svých otců jste se odchyliili od mých nařízení a nedbali jste na ně. Navraťte se ke mně a já se navrátím k vám, praví Hospodin zástupů. Ptáte se: „Jak se máme vrátit?“ ⁸ Smí člověk okrádat Boha? Vy mě okrádáte. Ptáte se: „Jak tě okrádáme?“ Na desátcích a na obětech pozdvihování. ⁹ Jste stíženi kletbou proto, že mě okrádáte, celý ten pronárod! ¹⁰ Přinášejte do mých skladů úplné desátky. Až bude ta potrava v mém domě, pak to se mnou zkuste, praví Hospodin zástupů: Neotevřu vám snad nebeské průduchy a nevyleji na vás požehnaní? A bude po nedostatku. ¹¹ Kvůli vám se obořím na škůdce, aby vám nekazil plodiny země, abyste na poli neměli neplodnou vinnou révu, praví Hospodin zástupů. ¹² Všechny národy vám budou blahorečit a stanete se vytouženou zemí, praví Hospodin zástupů.“ (Mal 3,6–12)

Osobní studium

Mezi odevzdáváním desátků a naším vztahem k Bohu existuje úzké duchovní spojení. Izraelitům se dařilo, když poslouchali Boha a byli věrní v desátcích. Když desátky zanedbávali, dostávali se do potíží. Zdá se, že život národa byl neustálým střídáním dobrých a špatných období. Buď byli poslušní a dařilo se jim dobře, nebo se chovali vzpurně a následkem byly problémy. Právě v jednom z těchto období nevěry Hospodin prostřednictvím proroka Malachiáše promluvil k národu a navrhl mu dvoustrannou smlouvu.

Jaká zaslíbení a povinnosti jsou uvedeny v úvodním textu (Mal 3,6–12)?

Hospodin slíbil lidem, že když se k němu vrátí, vrátí se i on k nim. Když se ptali, v čem má jejich návrat spočívat, výslovně jim řekl, aby ho přestali okrádat o desátky a dary. To špatné, co na ně doléhalo, bylo přímým důsledkem jejich nesprávného jednání. Boží řešení problému bylo následující: „Přinášejte do mých skladů úplné desátky“ (Mal 3,10). Pokud se lid rozhodne poslechnout, Bůh říká: „Neotevřu vám snad nebeské průduchy a nevyleji na vás požehnaní? A bude po nedostatku“ (Mal 3,11). Boží požehnaní

znamená, že lidé nebudou mít v ničem nedostatek. Namísto obav o vlastní existenci budou moci pomáhat druhým a Boží dílo bude pokračovat.

„Ten, který dal svého jednorozeného Syna, aby za vás zemřel, s vámi uzavřel smlouvu. Dává vám svá požehnaní a na oplátku od vás požaduje, abyste mu přinášeli své desátky a oběti. Nikdo se nikdy neodvážil říci, že tento princip nemohl pochopit. Boží plán týkající se desátků a obětí je jednoznačně představen ve třetí kapitole Malachiáše. Bůh lidi vyzývá, aby byli věrní smlouvě, kterou s nimi uzavřel.“ (CS 75)

Jedno období, kdy byl národ věrný Bohu a prožíval prosperitu, je zaznamenáno během vlády krále Ezechiáše. V Judsku nastalo skutečné probuzení a lidé začali věrně odevzdávat své desátky a oběti do chrámového skladu. „Jak se ta výzva rozšířila, Izraelci přinášeli množství prvotin obilí, moštu, čerstvého oleje, medu i všeho, co se urodilo na poli. Též desátky ze všeho přinášeli v hojnosti“ (2Pa 31,5). Lidé přinesli velké množství darů, které byly důkazem Hospodinova požehnaní. Skladové prostory musely být dokonce rozšířeny, aby bylo kde dary uskladnit.

Aplikace

Co tvá věrnost při odevzdávání desátků říká o tvé víře a o tvém vztahu k Bohu?

HLEDEJTE NEJPRVE...

²⁵Proto vám pravím: Nemějte starost o svůj život, co budete jíst, ani o tělo, co budete mít na sebe. Což není život víc než pokrm a tělo víc než oděv? ²⁶Pohleďte na nebeské ptactvo: neseje, nezne, nesklíží do stodol, a přece je váš nebeský Otec živí. Což vy nejste o mnoho cennější? ²⁷Kdo z vás může o jedinou píď prodloužit svůj život, bude-li se znepokojovat? ²⁸A o oděv proč si děláte starosti? Podívejte se na polní lilie, jak rostou: nepracují, nepředou – ²⁹a pravím vám, že ani Šalomoun v celé své nádheře nebyl tak oděn jako jedna z nich. ³⁰Jestliže tedy Bůh tak obléká polní trávu, která tu dnes je a zítra bude hozena do pece, neobleče tím spíše vás, malověrní? ³¹Nemějte tedy starost a neříkejte: Co budeme jíst? Co budeme pít? Co si budeme oblékat? ³²Po tom všem se shánějí pohané. Váš nebeský Otec přece ví, že to všechno potřebujete. ³³Hleďte především jeho království a spravedlnost, a všechno ostatní vám bude přidáno. ³⁴Nedělejte si tedy starost o zítřek; zítřek bude mít své starosti. Každý den má dost vlastního trápení. (Mt 6,25–34)

Osobní studium

Marek ve svém evangeliu poznamenává, že lidé poslouchali Ježíše s radostí (Mk 12,37). Většina těch, kteří Ježíše následovali ve velkých zástupech, patřila mezi obyčejné lidi. Nasytil je a oni slyšeli kázání na hoře. Ježíšovo poselství znělo v podstatě taktó: Víím, že se snažíte zajistit své rodiny. Trápíte se, jestli budete mít dost jídla na každý den. Usilujete o pořízení oblečení, které potřebujete, aby vám v noci nebyla zima. Navrhují vám toto...

Jaké zaslíbení dal Ježíš v kázání na hoře v úvodních verších Mt 6,25–34? Co měli lidé udělat a jaký postoj měli zaujmout, aby se toto zaslíbení stalo v jejich životě realitou?

Už jsme si řekli, že mnohá Boží zaslíbení mají prvky dvoustranné smlouvy. To znamená, že pro to, abychom dostali požehnání, musíme také my něco udělat.

Přečtěte si následující texty. Co se v nich říká o tom, jak se má chovat člověk, a jaké

zaslíbení v nich dává Bůh? V čem spočívá „dvoustrannost“ Boží nabídky?

Iz 26,3

1J 1,9

2Pa 7,14

Všechny tyto verše (a mnohé další) se zabývají vzájemným propojením Božího a našeho jednání. Bůh je svrchovaný Stvořitel a Udržovatel života. Zároveň platí, že spase-ní je největším darem milosti, který si nijak nemůžeme zasloužit. Přesto máme i my lidé zde na zemi ve velkém sporu svůj důležitý úkol. Máme dar svobodné vůle a musíme se rozhodnout, zda v souladu s působením Ducha svatého poslechneme Boží volání. Přestože nám Bůh nabízí svá velká požehnání a život, my si můžeme zvolit zlořečení a smrt. Není divu, že Bůh říká: „Vyvol si tedy život, abys byl živ ty i tvé potomstvo“ (Dt 30,19).

Aplikace

Jaká rozhodnutí tě mohou přivést blíž k Bohu? V čem se ještě potřebuješ rozhodnout, abys mohl v této rozbouřené době prožívat klid?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Jestliže Boží lid v kterémkoli dějinném období s nadšením a ochotně plnil Boží plán pravedelných darů [desátek] a přinášel své dary a oběti, vždy pocítil věčně platné zaslíbení, že úspěch našeho snažení je úměrný poslušnosti Hospodinových požadavků. Když lidé uznali Boží nároky, plnili Boží vůli a svými dary projevovali úctu Bohu, jejich stodoly se vrchovatě naplnily. Když však lidé okrádali Boha a nedávali desátky a dary, pocítili, že okrádají nejen jeho, ale i sebe, protože Bůh omezil svá požehnání podobně, jako lidé omezili své dary Bohu.“ (3T 395)

Bible velmi jasně říká, že jsme spaseni jediné vírou, protože spasení je darem Boží milosti. Naše poslušnost Božích příkazů a požadavků je odpovědí na Boží milost. Ani když se chováme správně, nijak nám tím na spasení nevzniká žádný nárok. Vždyť kdyby tomu tak bylo, nešlo by pak ani o dar, ani o milost (viz Ř 4,1–4).

Když se podíváme na Boží dvoustrannou smlouvu s námi, můžeme vidět na jedné straně Boží požehnání a na druhé straně naši zodpovědnost. Naše pozitivní reakce na Boží nabídku způsobuje, že si s ním vytváříme vztah a ovlivňujeme tím náš osud. Poslušnost – věrnost a služba lásky – je opravdovým znakem učenictví. Víra nás neosvobozuje od poslušnosti. Naopak, je to víra a pouze víra, co nás činí účastníky Kristovy milosti, a to nám umožňuje žít v poslušnosti, kterou od nás Bůh žádá.

Otázky k rozhovoru

1. Říká se, že pokud by byl každý adventista věrný v dávání desátek, naše církve by měla více než dost peněz na to, aby udělala vše, co potřebuje k šíření poselství. Jak v této oblasti pomáháte církvi, aby mohla konat dílo, ke kterému byla povolána?
2. Zamyslete se více nad myšlenkou, jak důležitá jsou naše rozhodnutí a naše skutky ve vztahu k Bohu. Co potřebujeme udělat, abychom se při uvažování o důležitosti skutků poslušnosti (včetně věrnosti v desátech a dobré správě svěřených darů) nechytili do pastí zákonictví?
3. Ve třídě sobotní školy si promluvte o aplikační otázce z úterní lekce. Proč přicházejí do života potíže i přes naši věrnost? Co můžeme udělat pro to, abychom se v problémech nenechali odradit od Boha a od víry?